

Mennta- og barnamálaráðuneytið
Sölvhólsgötu 4
101 Reykjavík

Reykjavík, 4. mars 2025

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um framhaldsskóla

Skólameistarafélag Íslands (SMI) hefur rýnt frumvarpið til breytinga á lögum um framhaldsskóla og metur hvernig fyrirhugaðar breytingar hafa áhrif á framhaldsskólastarfið, rekstur og stjórnkerfi skólanna.

1. Breytingar á hugtakanotkun: "staðfesting" í "viðurkenningu"

Breytingin úr hugtakinu "staðfesting" í "viðurkenningu" felur í sér að lögð er meiri áhersla á formlega viðurkenningu á námsbrautum, námskrám og starfsemi skólanna. Þetta þýðir að mat á gæðum og innihaldi skólastarfs verður skipulagðara og sýnir aukna ábyrgð stjórnvalda á gæðamálum. SMI telur þetta skref geta styrkt traust hagsmunaaðila á opinberum gæðaviðmiðum, en leggur áherslu á að ferlið verði einfalt, skilvirkt og komi ekki til með að skapa óþarfa skrifræði eða tafir sem gætu seinkað starfi skólanna. Þó teljum við óheppilegt ef þessi hugtakabreyting felur í sér miðlægar námsbrautir og skólunum verði skylt að nota þær.

2. Heimild til samstarfs milli framhaldsskóla um rekstur

SMI fagnar því að framhaldsskólum verði formlega heimilað að hafa samstarf um rekstur ákveðinna þátta skólastarfs. Slíkt getur stutt við hagkvæmni og bætt gæði þjónustu. Mikilvægt er að samningar sem hafa veruleg áhrif séu gerðir með gagnsæi, að samráð fari fram við alla hagsmunaaðila og að álit skólanefnda sé virt við ákvarðanatöku.

3. Aukin ábyrgð skólanefnda

Með aukinni heimild skólanefnda til að veita umsögn um samstarfssamninga aukast áhrif þeirra á stefnumótun og rekstur skólanna. SMI leggur áherslu á að tekið verði mið af þessu við skipun skólanefnda og leggur áherslu á að skólanefndir fái viðeigandi fræðslu og aðstoð til að geta sinnt hlutverki sínu með ábyrgum hætti.

4. Viðurkenning til bráðabirgða

Heimild ráðherra til að veita bráðabirgðaviðurkenningu á nýjum skólum getur aukið sveigjanleika í skólastarfi og tryggt stöðugleika fyrir nemendum meðan á umsóknarferli stendur. SMI telur mikilvægt að slík viðurkenning byggist á skýrum viðmiðum og faglegu mati til að tryggja að gæði námsins séu ekki skert á meðan beðið er endanlegrar afgreiðslu.

5. Vinnustaðanám og starfsþjálfun

Aukinn skýrleiki í reglum um vinnustaðanám og starfsþjálfun er til hagsbóta fyrir nemendum, skóla og fyrirtæki. SMI telur lykilatriði að samningar milli skóla, nemenda og vinnustaða séu skýrir og að eftirlit sé virkt til að tryggja öryggi og gæði námsins. Sérstaklega mikilvægt er að tryggja réttindi nemenda á vinnustöðum og að þeir fái markvissa leiðsögn og endurgjöf á meðan á þjálfun stendur.

6. Innritun og val nemenda

Breytingarnar varðandi innritun og val nemenda geta stuðlað að jöfnuði og auknum sveigjanleika í námsframboði. SMI leggur áherslu á að ákvörðun um innritun sé gagnsæ og að skólum sé veitt svigrúm til að mæta ólíkum þörfum nemenda með sanngjörnum og skýrum reglum. Sérstök athygli þarf að vera á því að ekki skapist óæskileg mismunun eða hindranir í aðgengi að námi.

7. Ný ákvæði um skólabrag og hegðun nemenda

SMI styður skýrar reglur um hegðun nemenda sem leggja áherslu á virðingu, kurteisi og góða samskiptahefð innan skólasamfélagsins. Mikilvægt er að viðurlög við brotum séu sanngjörn, í samræmi við barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna og byggð á leiðbeinandi viðtölum, forvörnum og stuðningi í stað einhliða refsinga.

Niðurstaða

SMI telur frumvarpið innihalda jákvæð skref til að efla gæði, skilvirkni og fagmennsku í rekstri framhaldsskóla. Mikilvægt er að framkvæmd lagabreytinganna verði unnin í nánú samráði við skólastjórnendur og að fylgt verði eftir með gæðaviðmiðum sem stuðla að bættum árangri nemenda. Rétt er að leggja áherslu á að viðbótarkröfur á skóla verði studdar með nægum úrræðum og fjármagni til að tryggja farsæla framkvæmd.

Virðingarfyllst,

Helga Kristín Kolbeins

formaður Skólameistarafélags Íslands